

TEMATISKT TILLÄGG TILL ÖVERSIKTSPLANEN, ANTAGANDEHANDLING AUGUSTI 2011
Laga kraft 2012-01-12

Tematiskt tillägg till översiktsplanen – LIS-områden för Tingsryds kommun har upprättats under sommar/höst 2010 av Vectura Consulting AB på uppdrag av Tingsryds kommun. Revidering av materialet inför utställning har skett i januari – februari 2011. Arbetet har bedrivits i samarbete med kommunens tjänstemän.

Från Tingsryds kommun har deltagit:

Arbetsgrupp

Anna Arvidsson (Plan- och miljöchef)
Annika Säw (Planarkitekt)
Jörgen Larsson (Landsbygdsutvecklare)
Anders Borgehed (Näringslivsutvecklare)

Styrgrupp

Arne Karlsson (Kommunalråd)
Kristin Andersson (Kommunchef)
Peter Koch/Patrik Ståhlgren (ordf MBN/SBN)
Karl-Gustav Sjökvist (MBN)
Lars-Erik Svensson (MBN)

Från Vectura har deltagit:

Lisa Johansson (Planarkitekt, uppdragsledare/planförfattare)
Helena Holm (Planarkitekt, planförfattare)
Annica Magnusson (Miljöutredare)

Layout, foton och kartor:

Vectura Consulting AB om inte annat anges.
Lisa Johansson och Helena Holm

1 INNEHÅLL

2 SAMMANFATTNING	6
3 INLEDNING.....	8
3.1 Bakgrund	8
3.2 Studerade områden.....	9
3.3 Övriga ställningstaganden	9
4 STRANDSKYDDSGREGLER OCH DESS UTVECKLING	10
4.1 Vad är strandskydd?	10
4.2 Strandskyddsregler	10
4.3 Ett differentierat strandskydd	12
4.4 Slutlig prövning.....	13
4.5 Strandnära landsbygd i Tingsryd	14
5 KOMMUNALA URVALSKRITERIER	15
5.1 Allmänna urvalskriterier	15
5.2 Hållbar landsbygdsutveckling.....	15
5.3 Urvalskriterier.....	16
5.5 Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till	21
6 IDENTIFIERING AV OMRÅDEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING (LIS)	24
6.1 Valda typer av utvecklingsområden	24
6.2 Bebyggelsestrukturer	24
6.3 LIS-områden i Tingsryds kommun	26
SJÖLANDSKAPET KRING YXNANÄS	27
LINNERYD	30
DÅNGEBO OCH KONGA	33
TINGSRYD	36
SJÖARNA KRING KVARNAMÅLA	39
URSHULT.....	42
NORRARYD OCH RYD.....	45
MINDRE SJÖOMRÅDE KRING SÖDRA RIMSHULT OCH NORRA RIMSHULT M.FL.....	48
MIEN OMRÅDET	51
SJÖAR KRING ÖVRE ARAMO (hela sjöar).....	54
OMRÅDEN INTILL SJÖN ÅSNEN M.FL.	57

RONNEBYÅN (NORRA OCH SÖDRA).....	63
7 LAGSTIFTNING MED ANSVAR	66
7.1 Lagar som berör strandskyddet.....	66
8 MILJÖBEDÖMNING	67
8.1 Bakgrund.....	67
8.2 Innehållet i tematiska tillägget	67
8.3 Avgränsning av MKB	68
8.4 Scenarier	69
8.5 Scenariernas miljökonsekvenser	70
8.6 Befolkning, bebyggelse och hälsa	70
8.7 Mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald	71
8.8 Kulturmiljö	74
8.9 Naturresurser.....	74
8.10 Vatten och klimat.....	75
8.11 Luft.....	76
8.12 Socialt och ekonomiskt.....	76
8.13 Scenariernas påverkan på miljömålen.....	77
8.14 God bebyggd miljö.....	77
8.15 Ett rikt växt- och djurliv.....	78
8.16 Levande sjöar och vattendrag	79
8.17 Ingen övergödning.....	79
8.18 Miljökvalitetsnormer	79
8.19 Miljöbedömning vid detaljplanläggning	80
9 FORTSATT ARBETE	81
9.1 Planprocessen och tider	81
9.2 Samråd	81
9.3 Utställning.....	81
10 KÄLLOR.....	82
11 BILAGOR.....	83
STUDERADE OMRÅDEN FÖR LANDSKAPSUTVECKLING I TINGSRYDS KOMMUN	84
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL KOMMUNALA URVALSKRITERIER.....	85
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL OMRÅDEN SOM UNDANTAS	86

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL "FRI-OMRÅDEN"	87
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL NATUR- OCH KULTURINTRESSEN	88
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL RIKSINTRESSEN.....	89
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL STORA OPÅVERKADE OMRÅDEN	90
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL LANDSKAPET OCH VEGETATION	91

2 SAMMANFATTNING

Denna utredning är ett tillägg till Tingsryds översiktsplan och syftar till att avgränsa strategiska områden för utvecklingsåtgärder i strandnära lägen. Tillägget ska gälla för samma tid och behandlas lika som den nu gällande kommunomfattande översiktsplanen från 2006. Mer ingående beskrivningar av utpekade områden kommer att preciseras avseende tillämpning och användning i samband med att översiktsplanen aktualiseras.

- Avsikten är inte att alla stränder inom Tingsryds kommun ska exploateras utan att lämpliga platser ska pekas ut och att tillvägagångssätt därefter tas fram så att en planeringsmässig hållbarhet uppnås. Avgränsningen av områden i denna plan utesluter inte landsbygdsutvecklingsområden i andra icke strandnära lägen inom kommunen. I Tingsryds kommun har 12 områden studerats och avgränsats. Dessa områden har bedömts utifrån olika förutsättningar och redovisas utförligt var för sig i kapitel 6.
- LIS-områden i Tingsryds kommun återfinns inom följande områden:
 - ✓ Sjölandskapet kring Yxnäs
 - ✓ Linneryd
 - ✓ Dångebo och Konga
 - ✓ Tingsryd
 - ✓ Sjöarna kring Kvarnamåla
 - ✓ Urshult
 - ✓ Norreryd och Ryd
 - ✓ Mindre sjöområde kring Södra och Norra Rimshult
 - ✓ Mienområdet
 - ✓ Sjöarna kring övre Aramo
 - ✓ Områden vid sjön Åsnen
 - ✓ Ronnebyån (södra och norra)

Kommunen har valt att dela in redovisningen av LIS-områden i två typer av områden - bebyggelse samt det rörliga friluftslivet. Lämpliga bebyggelsestrukturer inom de olika utvecklingsområdena varierar beroende av vilken grad av påverkan de medför.

- För att få bygga, gräva, anlägga eller på annat sätt påverka strandskyddsområdet krävs dispens, det vill säga ett undantag från förbudet i strandskyddsbestämmelserna. För att få dispens från strandskyddet krävs ett särskilt skäl enligt lagen samt att syftet med strandskyddet inte påverkas negativt.

Inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan ytterligare ett särskilt skäl för att pröva en strandskyddsdispens vara att en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till *utveckling av landsbygden*. Det kan t.ex. handla om en åtgärd som bidrar till långsiktiga positiva sysselsättningseffekter, till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden samt till att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för olika former av kommersiell och offentlig service.

Den slutliga prövningen av lämpligheten av ett strandskyddsupphävande/dispens sker alltid genom en särskild ansökan, där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som kan åberopas.

- Enligt miljöbalken ska LIS-områden, förutom att anges i kommunens översiktsplan, bland annat även uppfylla vissa allmänna kriterier för att vara giltiga. Exempelvis ska området värna om en landsbygdsutveckling som är lämplig, långsiktig, har en positiv ekonomisk påverkan som är kopplad till en ekonomisk utveckling i ett lokalt eller regionalt perspektiv och är av allmänt ekonomiskt intresse. Dessutom ska området utgöra ett strandområde som efter åtgärd fortfarande kan tillgodose strandskyddets syften långsiktigt genom att åtgärderna är begränsade till sin omfattning eller påverkan, endast har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, inte hör till kuststräckan, inte behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten samt inte behövs för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

Tingsryds kommun har tagit fram kriterier för urval av LIS-områden i Tingsryd som kommunen anser borgar för att strandskyddslagstiftningens krav tillgodoses samt bidrar till allmän god användning av mark- och vattenområden. Kriterierna belyser vad som är viktigt att prioritera men också vilka områden som bör undvikas. De områden som prioriteras är följande:

- ✓ Samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod.
- ✓ Kommunikationseffektiva stråk.
- ✓ Attraktiva noder med stora kvalitéer.
- ✓ Områden med goda naturförutsättningar.
- ✓ Redan ianspråktaga sjöar och stränder.
- ✓ Befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet.

Vissa områden är, av olika anledningar inte lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Undantagna områden i Tingsryds kommun är t.ex. vindkraftsområden, mindre vattendrag, naturreservat och Natura 2000, Ramsarområden samt vattenskyddsområden (se kap 5 sid 20).

- Det är hur bebyggelseåtgärden samt den aktuella platsen ser ut och förenas, liksom möjligheten till hänsynstagande till övriga värden, som ska ligga till grund för såväl det slutliga beslutet i enskilda ärenden som vid urvalet av lämpliga LIS-områden.
- Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar främst på principiella diskussioner om tänkbara konsekvenser som kan beskrivas. Resonemanget kring till exempel påverkan på naturmiljö och allmänhetens tillgänglighet sker på en generell nivå för att hitta de faktorer som är viktiga att studera vidare i samband med kommande prövningar.

3 INLEDNING

Strandskydd råder vid land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen. Om det finns särskilda skäl och syftena med strandskyddet inte motverkas får dispens medges eller strandskyddet upphävas i samband med detaljplanläggning.

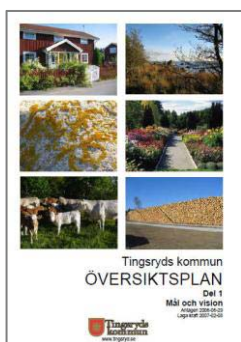
3.1 Bakgrund

I miljöbalken gäller nya regler från den 1 juli 2009 som avser dispenser och upphävanden av strandskydd. Från och med 1 februari 2010 får de nya bestämmelserna om det särskilda skälet landsbygdsutveckling (7 kap. 18 d § miljöbalken) vid strandskyddsdispenser och upphävande av strandskydd tillämpas. Syftet med de nya reglerna är att öka det lokala och regionala inflytandet över strandskyddet. Den nya strandskyddslagstiftningen möjliggör för kommunerna att peka ut lämpliga områden där en byggnad eller anläggning kan bidra till landsbygdens utveckling, så kallade LIS-områden. Dessa områden ska pekas ut i en översiktsplan eller som ett tematiskt tillägg till en översiktsplan.

3.1.1 Tematiskt tillägg

Denna utredning är ett tillägg till Tingsryds översiktsplan och syftar till att avgränsa strategiska områden för utvecklingsåtgärder i strandnära lägen. Tillägget ska gälla för samma tid och behandlas lika som den nu gällande kommunomfattande översiktsplanen från 2006. Mer ingående beskrivningar av utpekade områden kommer att preciseras avseende tillämpning och användning i samband med att översiktsplanen aktualiseras. Tillägget ger en översiktlig bild av vilka möjligheter Tingsryds kommun har att bebygga sina stränder för att långsiktigt stimulera den lokala utvecklingen i områden som har god tillgång till fria strandområden, som stämmer med kommunens uppsatta urvalskriterier (se kap 5) samt där en viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts.

Med en särskild översiktsplanering för strandskydd kan kommunen i förväg tala om var man anser att byggnation i strandnära lägen är lämpligt. Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut. Det gäller när kommunen prövar uppförande av olika byggnationer eller när andra beslut tas som rör mark- och vattenanvändningen i kommunen. Därför är det viktigt att översiktsplanering görs för strandskydd. Inom områden som kommunerna i sin översiktsplan har pekat ut som områden för landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen finns utökade möjligheter till dispens. Planen är inte juridiskt bindande men den ska vara en vägledning för kommunen vid bland annat detaljplanering och bygglovgivning samt vid dispenser från/upphävande av strandskyddet.

3.2 Studerade områden

Kronobergs län är ett av de sjörikaste länen i Sverige. Tingsryds kommun har nästan 200 sjöar större än en hektar och berörs i huvudsak av fem vattensystem: Mörrumsån, Mieån, Bräkneån, Ronnebyån och Nättrabyån. De många sjöarna och vattendragen har stor betydelse för olika aktiviteter, t ex fiske, friluftsliv, vattentäkter för dricksvatten och recipienter för kommunalt och industriellt avloppsvatten.

Avsikten är inte att alla stränder inom Tingsryds kommun ska exploateras utan att lämpliga platser ska pekas ut och att tillvägagångssätt därefter tas fram så att en planeringsmässig hållbarhet uppnås. Avgränsningen av områden i denna plan utesluter inte landsbygdsutvecklingsområden i andra icke strandnära lägen inom kommunen. I Tingsryds kommun har 12 områden studerats och avgränsats. Dessa områden har bedömts utifrån olika förutsättningar redovisas och vidare i kapitel 6.

Studerade områden för landsbygdsutveckling i Tingsryds kommun:

1. Sjölandskapet kring Yxnanäs	8. Mindre sjöområde kring
2. Linneryd	Södra och Norra Rimshult
3. Dångebo och Konga	9. Mienområdet
4. Tingsryd	10. Sjöarna kring övre Aramo
5. Sjöarna kring Kvarnamåla	11. Områden vid sjön Åsnen
6. Urshult	12. Ronnebyån (södra och norra)
7. Norraryd och Ryd	

3.3 Övriga ställningstaganden

Under planprocessen har samråd hållits med handläggande tjänstemän på plan- och miljökontoret, i arbets- och styrgruppen och vid flera tillfällen har frågan diskuterats i miljö- och byggnadsnämnden samt kommunstyrelsen.

Kommunen har för avsikt att använda sig av handboken *Strandskyddsvägledning* (Naturvårdsverket och Boverket, okt 2009) i ärenden som rör strandskyddet. Denna utredning berör i övrigt inte själva strandskyddshandläggandet utan syftar endast till att redovisa kommunens syn på lämpliga LIS-områden.

Till detta dokument hör en miljökonsekvensbeskrivning som redogör för hur förslaget kan komma att påverka Tingsryds kommun ur ett hållbarhetsperspektiv.

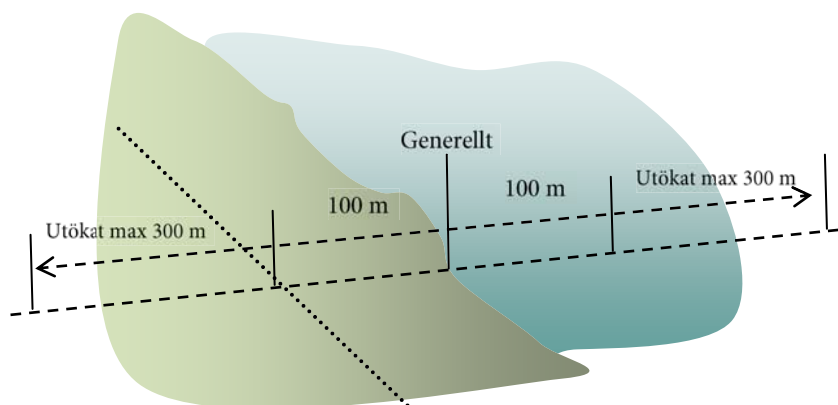
4 STRANDSKYDDSREGLER OCH DESS UTVECKLING

Syftet med strandskyddet är att trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

4.1 Vad är strandskydd?

Strandskyddet tillkom 1950 och ska långsiktigt trygga att medborgarna har tillgång till strandområden genom allemansrätten. Dessutom ska strandskyddet bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Strandområden ger goda möjligheter till rekreation och friluftsliv och detta, i kombination med den öppna landskapsbilden och natur- och kulturmiljön, bidrar till strändernas starka attraktion. Strandskyddet är ett generellt skydd och gäller på ett likartat sätt i hela landet. Bestämmelserna gäller oavsett om området är tät- eller glesbebyggt, om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte och oavsett vilka naturtyper eller arter som finns i området. Naturen behöver inte vara extra skyddsvärd för att bestämmelserna ska gälla.

Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet 100 meter på båda sidor om strandlinjen. Länsstyrelsen kan under vissa förutsättningar utvidga eller upphäva strandskyddet. En utvidgning kan göras upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose strandskyddets syften.

Det generella strandskyddet är 100 meter från stranden vid normalvattenstånd på land och i vatten. Länsstyrelsen kan utvidga strandskyddet upp till 300 meter på land och i vatten.

4.2 Strandskyddsregler

För att få bygga, gräva, anlägga eller på annat sätt påverka strandskyddsområdet krävs dispens, det vill säga ett undantag från förbudet i strandskyddsbestämmelserna. För att få dispens från strandskyddet krävs ett särskilt skäl enligt lagen, och att syftet med strandskyddet inte påverkas negativt. Ansökan om dispens krävs till exempel för att bygga en brygga eller ett förråd. När det gäller om- och tillbyggnader krävs dispens i de fall där ombyggnaden påverkar hemfridszonen. Hemfridszonen är det område kring till exempel ett hus där allemansrätten inte gäller. Där har ägaren en privat zon.

MILJÖBALKEN

Strandskyddsbestämmelserna finns i miljöbalkens (SFS 1998:808) 7 kapitel om skydd av områden. Paragraferna 13-18 talar om vad strandskyddet innebär och vilka bestämmelser som gäller inom ett strandskyddat område. I paragraferna 25-26 behandlas avvägningen mellan enskilda intressen och det allmänna intresse som strandskyddet utgör.

Gränsen för hemfridszon varierar dock från fall till fall och är bland annat beroende av terrängen och graden av insyn.

4.2.1 Sex särskilda skäl för dispens

Följande särskilda skäl kan åberopas vid ansökan om strandskyddsdispens:

- ✓ Området är ianspråktaget, inom hemfridszon eller tomtplatsavgränsning.
- ✓ Området är väl avskilt från stranden av till exempel en större väg eller järnväg.
- ✓ Området behövs för en anläggning som måste ligga vid vatten.
- ✓ Området behövs för att utvidga en pågående verksamhet.
- ✓ Området behöver användas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet.
- ✓ Området behöver användas för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

För att dispens ska kunna beviljas får inte heller allmänhetens tillgång till strandområden försämrats eller åtgärden väsentligt förändra livsvillkoren för djur- och växtlivet.

4.2.2 Utökat strandskydd

I Tingsryds kommun gäller utökat strandskydd på land från 100 meter till 200 meter för sjöarna Åsnen, Mien och Stora Hensjön.

4.2.3 Förbjudna åtgärder och undantag

Inom ett strandskyddat område är det förbjudet att:

- ✓ Bygga nytt eller ändra befintliga byggnader så att de kan användas till något annat ändamål.
- ✓ Utöka privat zon/hemfridszon genom att till exempel ställa ut utemöbler eller anlägga gräsmattor eller rabatter på mark som är tillgänglig för allmänheten.
- ✓ Gräva eller förbereda byggnationer.
- ✓ Uppföra anläggningar eller anordningar utan dispens i ett område, som annars är tillgängligt enligt allemansrätten. Ingreppen får inte heller förändra livsvillkoren för djur och växter. Exempel är bryggor, pirar, muddring, vägar och parkeringsplatser, eller att fälla mer än enstaka träd.

4.2.4 Undantag från det generella förbudet där tillstånd inte krävs eller dispens behövs

Det gäller jordbruk, skogsbruk, renskötsel och yrkesfiske, om:

- ✓ Byggnaden eller åtgärden behövs för näringen.
- ✓ Byggnaden eller åtgärden måste ligga inom strandskyddat område.
- ✓ Byggnaden inte är utformad för boende.
- ✓ Verksamheten ger ett betydande tillskott till utövares försörjning.

Vanlig hobbyverksamhet medger inte undantag från strandskyddet.

4.3 Ett differentierat strandskydd

Den nya lagstiftningen, som anger förutsättningarna för ett differentierat strandskydd, trädde i kraft i februari 2010. I det nya förslaget anpassas strandskyddet till lokala och regionala förutsättningar. Regeringen förstärker skyddet för de mest skyddsvärda områdena i landet med högt exploateringsstryck, samtidigt som regler införs som gör det möjligt att runt om i landet skapa attraktiva boendemiljöer i kommuner med liten befolkningssmängd och långa obebyggda stränder. Därmed kan strandskyddet bli mer ändamålsenligt genom att bättre hänsyn tas till behovet av utveckling i hela Sverige samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyras.

4.3.1 Huvudinriktning för förslaget

- ✓ Strandskyddet garanteras av att lagstiftningen även i fortsättningen utgår från 100-metersförbudet, dvs. att man inte får bygga närmare stranden än 100 meter.
- ✓ Det blir lättare att få bygga vid stränder i landsbygdsområden med god tillgång till stränder för att främja utvecklingen där.
- ✓ Skyddet stärks i områden med starkt exploateringsstryck, genom tydligare, stärkta regler och en mer restriktiv tillämpning.
- ✓ "Smygbostadisering" av t.ex. sjöbodar och uthus förhindras.
- ✓ De särskilda skäl som krävs för att ge dispens eller upphäva strandskydd preciseras i lagtexten.
- ✓ Fri passage - För att trygga allmänhetens tillgång till fria stränder och bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på land och i vatten ska det alltid finnas en fri passage på minst 25 meter mellan strandlinjen och byggnader eller anläggningar. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion. Det är funktionen av den fria passagen som är det väsentliga, alltså att passagen ska vara och upplevas som tillräckligt bred för att människor inte ska avhålla sig från att vistas på platsen och passera. Vid tätare bebyggelse är det viktigt att gränsen mellan privat och allmänt är tydlig. Då är det lämpligt att den fria passagen markeras i terrängen genom en häck, ett staket eller annan gränsmarkering.

För ytterligare info kring de viktigaste nyheterna i strandskyddet se *Handbok 2009:4 Strandskydd - en vägledning för planering och prövning*.

4.3.2 Särskilda skäl för dispens - landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan ytterligare ett särskilt skäl (särskilda skäl, se föregående sida) för att pröva en strandskyddsdispens vara att en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till *utveckling av landsbygden*. Att bygga enstaka nya bostadshus räknas inte som utveckling av landsbygden. Ny bebyggelse bör uppföras i närheten av befintlig bebyggelse.

I strandskyddsvägledningen och i förarbetet till lagstiftningen anges följande faktorer som anses främja landsbygdsutveckling i ekonomiskt hänseende:

En åtgärd som:

- ✓ Bidrar till långsiktiga positiva sysselsättningseffekter.
- ✓ Bidrar till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden.
- ✓ Bidrar till att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för olika former av kommersiell och offentlig service.

Det kan handla om mindre anläggningar för turism eller näringsverksamhet, till exempel affärer, servicefunktioner, campingstugor, kanotuthyrning eller café. Det kan även handla om ideell verksamhet med betydelse för det lokala föreningslivet, till exempel lokaler för sim- eller kanotklubb eller scoutverksamhet.

4.4 Slutlig prövning

Den slutliga prövningen av lämpligheten av ett strandskyddsupphävande/dispens sker alltid genom en särskild ansökan i ett senare skede, där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som kan åberopas. I den slutliga prövningen ska det kunna visas att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt och att det sökta området är lämpligt. Detta tematiska planeringsunderlag för översiktsplanen är inte detaljerat på så vis att det kan ge en bedömning av lämpligheten för enskilda stränder eller strandavsnitt. Den bedömningen måste ske i nästa skede tillsammans med de övriga hänsyn som ska tas. Kompletterande underlag för den bedömningen kommer att krävas och ska normalt tillhandahållas av sökanden. Det kan röra sig om naturvärdesinventering, miljökonsekvensbeskrivning m.m., vilket får bedömas från fall till fall.

Sjön Ygden ligger nordost om Tingsryd och erbjuder många fina lägen för landsbygdsutveckling (se sid 36 ff).

4.5 Strandnära landsbygd i Tingsryd

I strandskyddslagstiftningen definieras inte begreppen landsbygd eller landsbygdsutveckling. Det är upp till kommunen att i dialog med länsstyrelsen, i översiktsplanen ange vad som är landsbygdsutveckling i strandnära lägen lokalt. Det finns flera olika definitioner för landsbygd. Statistiska Centralbyrån gör ingen skillnad på gles- och landsbygd utan avgränsar bara tätorter med mer än 200 invånare. OECD:s definition baseras på den andel av befolkningen som bor i kommuner med en befolkningstäthet mindre än 150 invånare/km². Enligt Glesbygdsverket bor 24 procent av svenskarna på landsbygden, där landsbygd avser boende utanför tätort med mer än 3 000 invånare. De allra flesta av dessa bor i tätortsnära landsbygd och endast 2 procent av svenskarna bor i glesbygder med mer än 45 minuters bilresa till en större tätort med mer än 3 000 invånare. Enligt denna definition skulle hela Tingsryds kommun falla under begreppet landsbygd.

Tanken bakom det differentierade strandskyddet är att mer aktivt dra nytta av de konkurrensfördelar som ett läge nära vatten kan innebära för verksamheter och boende. Strandnära boende är bra för landsbygden. Ett karaktärsdrag för landsbygden är att tillgången på attraktiva miljöer som kan vara lämpliga för boende är mycket god. På många småorter i Tingsryds kommun är en ökad befolkning i närområdet nödvändig. Några extra invånare som lockas av ett sjönära boende på en liten ort kan ha en avgörande betydelse för ortens utveckling. Samtidigt ligger en stor del av strändernas attraktivitet i att de förblir obebyggda. Strandområden, som är tillgängliga för allmänheten, kan genom sina natur- och kulturkvaliteter erbjuda en mångfald upplevelser och möjlighet till strandnära rekreation.

Tingsryds kommun har en stor andel allemansrättsligt tillgänglig mark. Stora sammanhängande grönområden dominerar kommunens yta och endast ett småskaligt jordbruks- och kulturlandskap håller landskapet öppet.

5 KOMMUNALA URVALSKRITERIER

Eftersom strandskyddets syften är långsiktiga, bör kommunen ha ett långt tidsperspektiv vid framtagande av LIS-områden samt typ av åtgärder och strukturer som kan tillkomma inom dessa. LIS-områdena bör därför sammantaget inte omfatta mer än en begränsad del av de strandområden som finns inom kommunen.

5.1 Allmänna urvalskriterier

Enligt miljöbalken ska LIS-områden, förutom att anges i kommunernas översiktsplaner, bland annat även uppfylla följande allmänna kriterier för att vara giltiga (sammanfattning av 7 kap 18 e § MB):

Området ska värna om en landsbygdsutveckling som:

- ✓ är lämplig,
- ✓ långsiktig (ej tillfällig),
- ✓ har en positiv ekonomisk påverkan som
- ✓ är kopplad till en ekonomisk utveckling i ett lokalt eller regionalt perspektiv och
- ✓ är av allmänt ekonomiskt intresse (ej enbart för enskild person)

Området ska utgöra ett strandområde som:

- ✓ efter åtgärd fortfarande kan tillgodose strandskyddets syften långsiktigt, genom att åtgärderna är så begränsade till sin omfattning eller påverkan,
- ✓ endast har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften
- ✓ inte hör till kuststräckan,
- ✓ inte behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten
- ✓ inte behövs för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

Det är hur båda dessa faktorer ser ut och förenas – bebyggelseåtgärden samt den aktuella platsen – som ska ligga till grund för såväl det slutliga beslutet i enskilda ärenden som vid urvalet av lämpliga LIS-områden.

5.2 Hållbar landsbygdsutveckling

En av utgångspunkterna för urval och avgränsning av LIS-områden bör vara hur förutsättningarna för landsbygdsutveckling ser ut i olika delar av kommunen. Tingsryds kommun är rikt på vattenområden. De konkurrensfördelar det innebär för verksamheter och boende med vattennära lägen kan långsiktigt bidra till att stimulera den lokala och regionala utvecklingen. Arbetstillfällen skapas vilket bidrar till en levande landsbygd. Detta stärker den lokala servicen och leder till en ökad kommuninflyttning – en grundläggande målsättning för kommunen, som har ett behov av en ökad befolkning. Varje åtgärd som kan stärka kommunen och bidra till en ökad befolkning är viktig.

Tingsryds kommun är en landsbygdskommun där centralorten Tingsryd är intimt integrerad med den omgivande landsbygden. De viktigaste frågorna för en utveckling av landsbygden i Tingsryd är, förutom en ökad befolkning, ökat underlag för lokala servicepunkter inom de större samhällena samt närcentrat Tingsryd tätort, vilka alla är helt ömsesidigt beroende av varandra. Det är av stor vikt att kommunen kan behålla centralorten som sitt närcentrum för att både kommunen och landsbygden ska kunna utvecklas.

De landsbygdssatsningar som kan stödja service och näringsliv i centralorten är minst lika viktiga som satsningar, vilka har närmare kopplingar till service på landsbygden. Detta planeringsunderlag redovisar kommunens ambition när det gäller framtida användning av strandområden och möjligheterna att utveckla dem på ett klokt sätt. Samtidigt ger det tillsammans med den nya lagstiftningen ett långsiktigt hållbart skydd av strand- och vattenområden så att natur- och friluftslivsvärden inte påverkas negativt. Inom stora orörda områden prioriterar kommunen natur- och friluftslivsvärden som i sig utgör en viktig grund för landsbygdsutveckling.

5.3 Urvalskriterier

Utifrån ovanstående värderingar, gällande strandskyddsregler, geografisk information, platsbesök och lokala kunskaper har kommunen tagit fram kriterier för urval av LIS-områden i Tingsryd som kommunen anser borgar för att strandskyddslagstiftningens krav tillgodoses samt bidrar till allmän god användning av mark- och vattenområden. Kriterierna belyser vad som är viktigt att prioritera men också vilka områden som bör undvikas. I urvalet av LIS-områden krävs en generaliserande men saklig urvalsmetod medan handläggandet av enskilda ärenden alltid bör vara preciserat.

Nedan beskrivs de kommunala urvalskriterierna. I nästkommande kapitel beskrivs utvecklingsområden och strukturer.

I arbetet med att ta fram dels urvalskriterierna, dels själva LIS-områdena, har underlag hämtats från Tingsryds kommun, Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Analys och redovisning har gjorts i ett geografiskt informationssystem (GIS) där ovan nämnda information hämtats in och bearbetats. Bedömningen har gjorts på en relativt översiktlig nivå och ambitionen är att detaljeringsnivån kan öka efterhand som erfarenheter och kunskap inom området fördjupas.

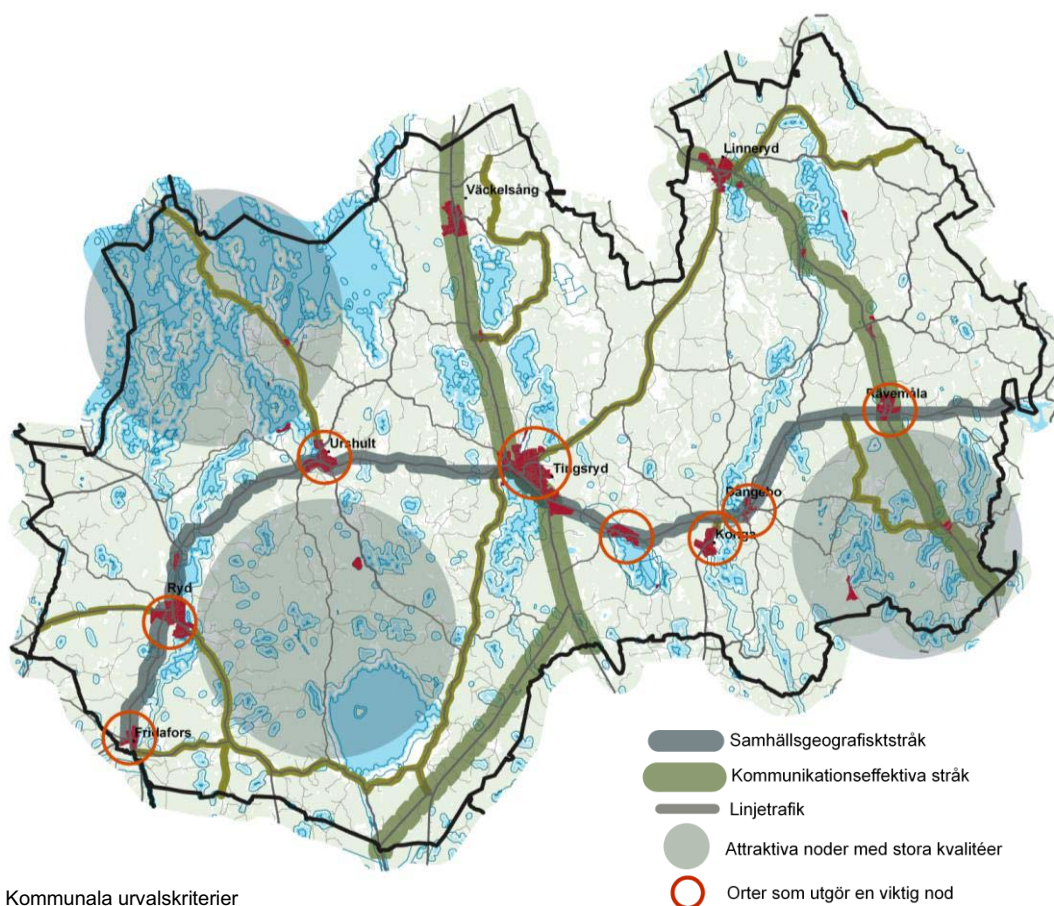
5.3.1 Kommunala urvalskriterier – områden som prioriteras

- ✓ Samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod.
- ✓ Kommunikationseffektiva stråk.
- ✓ Attraktiva noder med stora kvalitéer.
- ✓ Områden med goda naturförutsättningar.
- ✓ Redan ianspråktaga sjöar och stränder.
- ✓ Befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet.

5.3.2 Områden som undantas

Vissa områden är, av olika skäl inte lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Undantagna områden i Tingsryds kommun är främst:

- ✓ Vindkraftsområden
- ✓ Mindre vattendrag
- ✓ Naturreservat och Natura 2000
- ✓ Ramsarområden
- ✓ Vattenskyddsområden

Kommunala urvalskriterier

5.4 Motiv för urvalskriterier

Ovan nämnda urvalskriterier, prioriterade samt undantagna områden, beskrivs nedan vidare och motiveras utifrån kommunens bedömning och målsättning.

5.4.1 Samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod

I Tingsryd bildar centralorten, tillsammans med de mindre tätorterna inom kommunen, ett sammanhållande stråk likt ett pärlband, där varje tätort - nod - är lika viktig och spelar en stor roll ur utvecklingssynpunkt för landsbygden (se ovan). En utveckling inom alla delar av kommunen är ur ett kommunalt perspektiv utvecklande

för hela kommunen men för att optimera förutsättningarna för att skapa en lokal eller regional hållbar utveckling bör den översiktliga planeringen sträva efter flera samverkande faktorer så att synergieffekter kan uppstå.

Tätortsnära sjöar som finns i eller i direkt närhet till någon av kommunens tätorter är i detta sammanhang viktiga. För de utpekade noderna längs stråket sammanfaller även vissa av översiktsplanens förslag så som service som kommunen vill stärka och goda möjligheter att ordna bra vatten- och avloppsförhållanden.

En befolkningsökning utmed stråken ger också ett ökat underlag för kollektivtrafiken, vars tursträckningar i princip sammanfaller med dessa, så att kollektivtrafiken kan bibehållas eller utvidgas.

5.4.2 Kommunikationseffektiva stråk

Den utspridda befolkningskaraktären i Tingsryd bidrar till att kommunen har en relativt hög andel bilar per invånare. Tillgången på regionala kollektiva färdmedel är stark längs väg 27. Den kommunala kollektivtrafiken är betydligt glesare, i princip koncentrerad endast längs väg 120, Linnerydsvägen och Sirkövägen samt kring skolskjutsbehovet (se karta sid 17).

Vid utpekande av LIS-områden för bostäder har närheten till närmaste lokalbusslinje eller större kollektivtrafiknod för regionaltrafik beaktats. För större bostadsgrupperingar med tätare struktur bör avståndet från det utpekade kommunikationsstråket hållas kort för att undvika ökad trafikstring.

5.4.3 Attraktiva noder med viktiga kvalitéer

Vid genomförda kommunövergripande analyser har tre områden med viktiga kvalitéer kunnat urskiljas (se karta sid 17). Dessa är Åsnen-området, sjölandskapet kring sjön Mien samt sjölandskapet vid Yxnäs. Dessa områden präglas av framförallt ett varierat sjölandskap, gårdsbildningar samt etableringar för det rörliga friluftslivet inklusive leder och stråk. Respektive område beskrivs utförligare i gällande översiktsplan.

5.4.4 Områden med goda naturförutsättningar

Valda LIS-områden har goda naturförutsättningar utifrån ett flertal aspekter. Det är viktigt att ta hänsyn till landskapets vatten, stränder och varierade terräng. Tingsryds kommun har ett unikt landsbygdslandskap. Kombinationen av geologiska förutsättningar och kulturlandskapets utveckling är viktiga förhållningssätt att ta hänsyn till vid kommunens fortsatta utveckling i strandnära lägen. Genomförd analys är översiktlig och vid eventuell exploatering krävs noggranna fältstudier för varje enskild ansökan.

5.4.5 Redan ianspråktaga sjöar och stränder

Genom att komplettera redan befintlig bebyggelse i strandnära läge kan en landsbygdsutveckling med relativt liten påverkan på landskapsbilden ske.

Med ianspråktagen kan menas ett strandområde där en trafikerad väg skär av strandskyddsområdet från sjön, mindre samhällen/enstaka bebyggelse eller kalhyggen. Strandskyddets syften ska tillgodoses även i detta fall, vilket innebär att mark på den avskurna delen av strandskyddsområdet behövs för att t.ex. medge allemansrättslig passage runt sjön.

5.4.6 Befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet

Turism- och fritidsanläggningar samt bostäder för uthyrning anses bidra till landsbygdsutveckling genom en ökad besöksnäring, vilket gynnar hela kommunen i allmänhet och det lokala serviceutbudet inom det samhällsgeografiska stråket i synnerhet. Landsbygdsutveckling kan även vara att enskilda näringsidkare ges möjlighet att enklare komplettera sin huvudverksamhet med en mindre sidoinkomst, tex stuguthyrning som komplement till jordbruk.

Hätteboda vildmarkscamping är en befintlig anläggning för det rörliga friluftslivet i Tingsryd och föreslås ingå i LIS-området Sjöar kring övre Aramo (sid 54 ff).

5.4.7 Vindkraftsområden

Vindkraftsområden har generellt i översiktsplanen givits stor betydelse. Där vindkraftsområden anges i översiktsplanen prioriteras dessa, vilket naturligt medför att de undantas i urvalet av lämpliga LIS-områden. Vindkraftverkens influensområde är ofta större än de buffringszoner som lagts in i vindkraftsutredningen, 400 m, vilket trots undantaget kan innebära en risk att närliggande LIS-områden kan bli olämpliga för t ex bostadsetablering vid den enskilda prövningen. Likaså kan vissa mindre områden för enstaka eller mindre grupper av verk som inte tidigare redovisats påverka förutsättningarna. I dessa fall får prioritering och eventuella ytterligare utredningar göras i respektive fall med följd att etableringar i LIS-områden kan förekomma eventuella vindkraftsetableringar och på så sätt prioriteras i det enskilda fallet.

5.4.8 Mindre vattendrag

Att ifrågasätta strandskyddet kring de mindre vattendragen bedöms oftast ha en mycket liten fördel ur ett landsbygdsutvecklingsperspektiv. Alternativa placeringar utanför strandskyddet är ofta tillräckligt för detta. Dessutom är vattendragens stränder generellt känsligare för såväl växt- och djurlivet som för översvämning och erosion. In- och utloppsområden i sjöar är känsliga av samma skäl som att vattendragen är det.

5.4.9 Naturreservat och Natura 2000

Naturreservat och riksintresset Natura 2000 har undantagits i urvalet av lämpliga LIS-områden. LIS-utveckling behöver inte i sig medföra skada på riksintresseområden, utan kan i vissa fall till och med gynna det, men kommunens bedömning är ändå att områdena bör undantas då de oftast innehåller speciella naturtyper eller arter som ska bevaras. Det krävs dessutom tillstånd om någon vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, vilket ytterligare utgör ett argument till att undanta området. Naturreservat och Natura 2000 redovisas på karta – LIS-områden i relation till områden som undantas - under kap 11.

5.4.10 Ramsarområden

Sverige har skrivit under Ramsarkonventionen som handlar om bevarande och hållbart nyttjande av våtmarker. År 1989 upptogs sjön Åsnen som Ramsarområde med sina 16 800 ha och berör förutom Tingsryds kommun även Växjö och Alvesta kommuner. Detta understryker Åsnens värde ur ett internationellt perspektiv. För vidare beskrivning av Åsnenområdet, se områdesbeskrivning för LIS-området *Åsnen* samt karta – LIS-områden i relation till områden som undantas - under kap 11. För djupare beskrivning hänvisas till den kommunövergripande översiktsplanen samt dokumentet *Åsnen i översiktsplanen* som är ett planeringsmaterial framtaget av Länsstyrelsen.

5.4.11 Vattenskyddsområden

Föra att skydda vattentäkterna och säkra tillgången på ett bra grundvatten upprättas skyddsområde med skyddsbestämmelser för grundvattentäkter. Tingsryds kommun har fyra stycken vattenskyddsområden för Linneryd, St Hensjön, Korro och Ryd. Samtliga har inre vattenskyddsområde medan Hensjön saknar preciserat yttre skyddsområde. Arbete med att ta fram ytterligare två skyddsområden pågår för Yxnanäs och Flisehult.

Kommunen anser att LIS-områden kan etableras inom det yttre skyddsområdet men undantar det inre skyddsområdet. Detta för att säkra en eventuell negativ påverkan på grundvattnet från exempelvis avloppsanläggningar. Se karta – LIS-områden i relation till områden som undantas - under kap 11.

5.5 Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till

5.5.1 Attraktivitet

Många människor har en önskan av att bo vid vatten. Utsikt över vatten är en viktig kvalité vid försäljning av en bostad. Höjder med fri sikt och vackra utblickar är mycket attraktiva att bygga på. De utpekade LIS-områdena ger invånarna större möjlighet att bo vid vatten eller utveckla redan etablerade eller nya turistanläggningar.

En viktig fråga är bevarande kontra exploatering. Förtätning kan minska exklusiviteten i ett område, vilket innebär att en avvägning måste göras i de olika fallen av ny exploatering. Det är viktigt att ta hänsyn till vilken bebyggelsestruktur som passar vid respektive område utifrån lokala förutsättningar och med målet att uppnå landsbygdsutveckling. Att helt och hållet behålla marken i befintligt skick är i de flesta fall det bästa och enda alternativet. Kommunens syn på exploatering i sjönära lägen är restriktiv men i de lägen där ny bebyggelse kan stärka sin omgivning och dess attraktivitet utan att störa landskapsbilden och djur- och växtlivet i negativ mening finner kommunen ingen mening med att avstå från ny exploatering.

5.5.2 Tillgänglighet

De föreslagna områdena för landsbygdsutveckling i strandnära områden har analyserats med avseende på den allemansrättsliga tillgängligheten, vilken inte bedöms påverkas. Inga sjöar får kringbyggas helt och en fri passage (se kap 4) ska alltid finnas närmast stranden så att allmänheten inte stängs ute från strandområdena.

Flera strandnära områden har avfärdats på grund av att denna rättighet inte har kunnat säkras. Dessa områden var även svårframkomliga eller olämpliga att beträda. Områden som våtmarker, åkermark (periodiskt), brant topografi eller oländig skogsterräng är exempel på otillgängliga områden. Viss översiktlig hänsyn har tagits men dessa går inte att urskilja i detalj.

5.5.3 Fri-områden (områden för fritidsbebyggelse)

I den kommunövergripande översiktsplanen från 1991, *Översiktsplan för Tingsryds kommun*, beskrivs två större sammanhängande områden särskilt attraktiva för fritidsbebyggelse. Vid framtagandet av LIS-områden har mycket information hämtats från dessa inventeringar vad gäller utveckling av fritidsbebyggelse i Tingsryds kommun. Som särskilt attraktiva områden för fritidsbebyggelse anges Åsnen-Mienområdet samt sydöstra delen av Älmeboda socken (Sjölandskapet vid Yxnäs). I kapitel *Bilagor* kan dessa områden (illustrativt utritat utifrån översiktsplan 91, förutsättningar s 147) ses i relation till utpekade LIS-områden.

5.5.4 Växt- och djurlivet

All planering vid vatten ska ske med hänsyn till det växt- och djurliv som finns på den aktuella platsen. LIS-områden med höga värden för växt- och djurliv redovisas dels under respektive berört område (kapitel 6.3), dels under kapitel *Bilagor* och utgår från underlagsmaterial inhämtat från berörda myndigheter. I detta skede har endast översiktlig inventering gjorts; i aktuell översiktsplan redogörs värdena mer ingående.

Ansökan om bygglov och strandskyddsdispens sker på samma premisser inom hela kommunen och en prövning gentemot natur- och djurvärden sker i enlighet med gällande lagstiftning. Detta påverkas inte av att området pekas ut som LIS-område.

5.5.5 Riksintressen

Riksintressena i Tingsryds kommun täcker cirka en tredjedel av kommunens yta. Dessa områden sträcker sig över kommungränsen varför riksintressena är en mellankommunal fråga. Åsnenområdet är det största området av riksintressen i kommunen. Det berörs av riksintressen för natur, kultur, friluftsliv, yrkesfiske samt det geografiska intresset. Hänsyn har tagits till riksintressen men alla är inte undantagna för LIS-områden. Kommunen har valt att utveckla områden med riksintressen varsamt och föreslår utveckling för det rörliga friluftslivet i två åtgärdsnivåer, vilka reglerar påverkansgraden på strandområdet. Val av åtgärdsnivå utgår från de lokala förutsättningarna samt områdets framtida landsbygdsutveckling. LIS-områden inom riksintressen koncentreras i första hand till redan befintliga turistanläggningar och redan ianspråktagen mark.

5.5.6 Mellankommunala intressen

Flera av de sjöar som pekas ut som LIS-områden har sina avrinningsområden till Bräkneån, Mörrumsån samt Ronnebyån, varav den sistnämnda även utgör ett eget LIS-område. Sett ur ett mellankommunalt perspektiv bör frågor som rör miljö-kvalitetsnormer (MKN) beaktas vid åtgärder som kan påverka dessa vattendrag, då de leder genom flera kommuner och därmed kan bidra till följd effekter på andra platser än den aktuella åtgärden. Utgångspunkter för MKN är att sjöar, vattendrag och kustvatten ska uppnå god ekologisk och kemisk ytvattenstatus senast år 2015. Samtliga vatten i Tingsryds kommun bedöms ha en god kemisk status och föreslagna LIS-områden är inte av sådan art att eventuella åtgärder kan tänkas påverka angränsade län negativt. Dock bör varje enskild åtgärd bedömas från fall till fall, beroende på varje plats egna unika förutsättningar.

5.5.7 Vattennivåer

Vid planering av byggnation nära vatten är det viktigt att se på riskerna för erosion, översvämning och stigande vattennivåer i samband med klimatförändringar. Ronnebyåns påverkan på LIS-områdena i eventuellt framtida Extremsituationer bör belysas. Med tanke på att det finns bedömningar som säger att samhället kan förvänta sig fler Extremsituationer kopplade till vädret bör en risk- och sårbarhetsanalys genomföras i samband med en revidering av kommunens översiktsplan. Bland annat bör områden, bebyggda och eventuella framtida intressanta exploateringsområden (LIS-områden), som skulle kunna drabbas av höjda vattennivåer identifieras.

5.5.8 Våtmarker

En våtmarksinventering har utförts av Länsstyrelsen i Kronobergs län, vilken berör Tingsryds kommun med 140 objekt. Dessa är väl spridda över hela kommunen. Föreslagna LIS-områden ska inte förhindra arbetet med att återställa våtmarker i kommunen. Vid en intressekonflikt ska påverkan och konsekvenser beaktas.

5.5.9 Teknisk service

LIS-områden kan medföra investeringar i ny teknisk service men också bidra till att få underlag för att förbättra t.ex. VA-försörjningen, kollektivtrafik, vägar, bredband och elnät. I dokumentet visas också områden där det kan finnas förutsättningar för mindre turistanläggningar samt fritidsboende. Detta kan skapa förutsättningar för gemensamma transporter och för VA-anläggningar.

5.5.10 Offentlig- och kommersiell service

Det har bedömts som viktigt att få ökat underlag för olika former av kommersiell och offentlig service. Därför föreslås LIS-områden med prioritet bostäder i anslutning till kommunens tätorter. I alla dessa orter finns olika nivå och innehåll av service, som långsiktigt måste ges förutsättningar att finnas kvar. Offentlig och kommersiell service är en framgångsfaktor för landsbygden.

5.5.11 Besöksnäring och turism

Tingsryds rika utbud av vacker natur lockar till friluftsliv och rekreation, vilket i sig utgör underlag för turism och besöksnäring. I Tingsryds kommun finns stor utvecklingspotential av olika slag, t.ex. ekoturism, som efterfrågar traditionsrik bebyggelse, öppet landskap, vacker natur och möjlighet till fritidsaktiviteter. Det område som kan betraktas som det mest turistintensiva i kommunen är området Mien-Mörrumsån-Åsnen.

5.5.12 Befolkningsprognos

Utvecklingen för Tingsryds kommun är fortfarande en minskande befolkning. Genom ett arbete fram ett förslag på LIS-områden med olika prioritet, för boende och för det rörliga friluftslivet, har kommunen aktivt vidtagit åtgärder som stärker de faktorer som kan bidra till att människor väljer Tingsryd som bostads- och verksamhetsort.

5.5.13 Hel- och delårsboende

Bostäder för hel- och delårsboende bidrar till hela kommunens ekonomi genom ökat underlag för offentlig service. Helårsboende är det bästa för kommunen, men även delårsboende är en viktig kategori som kommunen generellt välkomnar. En stark trend är numera att fritidshusägare, som förr endast besökte stugan några veckor per år, istället utnyttjar delårsboendet året runt och i bostäder som bör vara, och ofta är, dimensionerade för detta. Därför kan ett delårsboende lätt skifta till helårsboende och möjligheterna för detta ska beaktas i ett tidigt skede.

Kommunen har en allmän strävan efter att nya bostäder och verksamheter ska ha en nära koppling till kollektivtrafiksystemen, för att på sikt möjliggöra och gynna ett kollektivt resande.